

Synonymá a antonymá

- **TÉMA:** hravá tvorba synonymým a antonymým v pohybe
- **CIEĽ:** žiaci si upevnia vedomosti o synonymách a antonymách pomocou zážitkového učenia
- **VEK:** 5. ročník ZŠ
- **DOBA TRVANIA:** 30 minút
- **ROČNÉ OBDOBIE:** jar – jeseň
- **POMÔCKY:** terén s niekoľkými stromami, krami a inými prírodninami (kamene, paličky, šišky a pod.), krieda (ideálne 3 farby), chodník alebo iná rovná plocha vhodná na písanie kriedou

POPIS:

1. Rozohrievačka

Po príchode von dostanú žiaci za úlohu nájsť v okolí prírodninu, ktorá ich najviac zaujala a priniesť ju. Deti majú potom v kruhu spoločne vymyslieť a vymenovať čo najviac prídavných mien, ktoré vyjadrujú vlastnosti predmetu – v prípade kameňa napr. veľký, ostrý, studený, sivý, neživý... v prípade paličky napr. hnedá, dlhá, vlhká, hladká a pod.

2. Skupinové synonymá

Teraz žiakov rozdeľte do skupín po 3. K svojej vybranej prírodnine každý z nich priradí 1 konkrétne prídavné meno, aby vzniklo slovné spojenie – napr. veľká skala, dlhá palička alebo úzky list. Úlohou každého zo žiakov je vymyslieť aspoň 1 **ďalšie slovo rovnakého alebo podobného významu (synonymum)** k danému predmetu - napr. veľká skala - obrovská skala, ozrutná skala či nadrozmerná skala. Žiaci sa vystriedajú tak, aby každý vymyslel ku každému predmetu v skupine aspoň 1 synonymum (synonymá teda budú 3 pre každý predmet).

3. Antonymá v pohybe

Vyskúšajte teraz variáciu hry so zameraním sa na **antonymá – slová opačného významu**. Pomenujte nejaké prídavné meno, ktoré pozorujete v najbližšom okolí – napr. krátke. Žiaci majú za úlohu čo najrýchlejšie pribehnúť k jednému predmetu s touto vlastnosťou – krátkych predmetov bude v okolí zrejme viac. Keď všetci splnia úlohu, teraz budú mať pre zmenu čo najrýchlejšie nájsť predmet s vlastnosťou opačného významu – t.j. niečo dlhé. Takýmto dynamickým spôsobom môžete vystriedať 5-6 rôznych predmetov, kým to deti bude baviť.

4. Kombinácie

Nechajte teraz deti, nech v dvojiciach nakreslia bielou kriedou na chodník 3 slovné spojenia z okolia, ktoré ešte v ten deň nezazneli, napr. špinavé okno, usilovný mravec a príjemné počasie. Ich úlohou teraz bude k týmto slovným spojeniam pripísať inou farbou kriedy synonymum a potom aj antonymum, opäť inou farbou: špinavé okno - **zafúľané okno** - **čisté okno** usilovný mravec - **snaživý mravec** - **lenivý mravec** a pod.

Autorka: Ivana Poláčková, CEEV Živica

Ďalšie inšpirácie pre učenie vonku nájdete na www.huravon.sk